

gyerekek oktatása mit sem ér. Az anya- és gyermekélelmezés akciójában 2500-an részesednek. Ezzel párhuzamosan varró- és főzőtanfolyam is folyik. Így az anyák megtanulják, hogy a maguk lábára álljanak. — Sajnos levelezéshez nem jutok. Magam vagyok. Nincs mit tenni, míg az előjárók meg nem könyörülnek rajtam. De mindig imáimba és szentmiséimbe foglalom misszióknak barátait.

P. Ludwig Bellér SVD
Binmaley, Pangasinan 0715, Philippines

+

Európai utam előtt felavathattuk a ravatalozót, amit a szegényeknek építettem. Most legalább tisztességesen búcsúztathatják halottaikat. Szabadságomon találkoztam Viktor testvéremmel is, aki a Fülöp-szigeteken működik, és 1948-ban láttuk egymást utoljára. 1980 augusztusra értem vissza. Nagy ünnepléssel fogadtak. Hálaadó misét mondtam sokak részvételével. Éjfélig kellett beszélnem utamról. Asztalomon egy halom munkát találtam. Kezdem intézni a legszükségesebbet, de embereim nappal alig hagytak dolgozni. A szeptemberi népmisszióra készülöben három Szűzanya-szobor vonul házról házra. Mindenütt 20—40 ember gyűl össze, éjfélig imádkoznak, énekelnek, hogy öröm hallgatni. Nem lehet, hogy az Istenanya ne hallgassa meg őket. Aznap a vendéglátó család misét hallgat és szentáldozáshoz járul, mert ez ünnep számukra.

P. Tunkel Jenő SVD
San Miguel Arcángel, Argentina

LEVELESLÁDANKBÓL

— Baradlai Vilma ferences misszionárius nővérrel Brazzaville-ben, Kongóban ismerkedtem meg missziós állomásunkon. Ott kezdtem felfedezni nemes egyéniségét. Négy és fél évig éltünk együtt kis nemzetközi közösségünkben. Ő maga később egy levelében így emlékezett meg erről az időről: „Már 56 éves voltam, mikor odakerültem (31 éves volt, amikor, több éves gyógyszerési munka után, belépett rendünkbe, és fiatal korától a misszióba vágódott), félévig nem tudtam, hogy fogok-e tudni dolgozni, vagy hiába volt az útiköltség és mehetek vissza. Azután alkalmaztak az állami kórház gyógyszerterábiában. Délutánonként néha szegényeket, öregeket látogattam, és többször tudtam gyógyszereket adni, amire szükségük volt. Ennyi volt az egész, de én nagyon hálás vagyok a jó Istennek az élményeimért, azért, hogy megismerhettem az afrikaiakat, hogy meg tudom érteni őket, és hogy így tudok gondolni rájuk imáimban.” Ő a jóhírt, az igét először miközöttünk hirdette, nem szóval, hanem jelenlétével, életével. Mély imádságos léleknek ismertem meg. Jóságot, szerénységet, őszinteséget, megértést, megbocsátást, felebaráti szeretetet sugárzott. A lelkierőt az Úrral való kapcsolatából merítette, ahogy saját maga szokta mondani, az Evangélium elméikedéséből, a szent-ségimádságból. A kórházban nagyon értékelték egyénisége és lelkiismeretes munkája miatt. Együtt tudott érezni gondozottjaival, a szegény elhagyott, idős emberekkel, ami csak erejéből telt, megtette, hogy szebbé alakítsa életüket, és megéreztesse velük, hogy a jó Isten szereti őket. Mindenütt a szeretet volt a hajtőereje. Nem volt bőbeszédű, tetteivel evangelizált. Ezt szegényei bizonyára megérezték. Pl. a főzéshez nem nagyon értett, mivel nem volt alkalmja gyakorolni, de a vasárnapot többször azzal töltötte, hogy szegényeinek jó ebédt főzzön a bennszülöttek módjára, ahogy ők szeretik. Hivatásáról egyszer ezeket írta: „Mindegyikünk számára csodálatos dolog az a lelkesedés, ami valamilyen külső behatásra lángra gyűl bennünk úgy, hogy egész életünket irányítja. Egy lelki gyakorlat volt a kezdete, amit P. Reisz tartott, annak idején a missziós központ vezetője. A hit kegyelme által az ember egész élete Isten megtapasztalásának csodálatos sorozatává lesz, működésének kézzelfogható tényeiben.” — 1977 októberében rákbetegséget fedezett fel nála az orvos, emiatt ott kellett hagynia misz-

szíóját. Nehéz szívvel búcsúzott fekete testvéreitől, akiket igen megszeretett. De betegségét is kegyelmi időnek tekintette. „Ha szenvedek, biztos lehetek, szeret az Isten” — írja egy levelében. Előbb Kinshasában ápolták, az operáció után hazaküldték Európába. A változás egy ideig reményekre adott alkalmat, de később ismét operálni kellett. 1979 októberétől eichgrabeni kolostorunkban készült a nagy Találkozásra. Csak úgy sugárzott az arca, mikor pár héttel halála előtt megkért, elmélkedjek vele Lukács ev. 12.35-40-en. „Legyetek készen, ha jön az Úr.” „Már szeretném tudni, milyen lesz ez a Találkozás, ha színről színre látjuk az Urat” — mondta többek között. 1980. szept. 15-én, a Fájdalmas Szűzanya ünnepén aludt ki életének mécsese szinte észrevétlenül, és szept. 17-én, Örökkfogadalma évfordulójának napján kísértük nyugvóhelyére kolostorunk temetőjében.

— Bálint Sándorral az ötvenes évek óta leveleztünk. Megkért, szedjük össze a valóságos népi emlékek utolsó morzsáit, hogy el ne kallódjanak. Néhányszor felkeresett falusi magányomban. Első alkalommal meglepetésszerűen jött. Szódát kért, de nekem nem szokott lenni, hát a szomszédban kértem kölcson. Poharam sincs, meg volt elégedve, hogy csészéből kínáltam. A további tennivalók megbeszélése után magánbeszélgetésünk igazi lelektalálkozás volt. Meghatva szobám egyszerűségétől, az ő evangéliumi lelkülete szinte túláradt a szegénység dicséretétől. További látogatásait előre jelezte, és sohasem jött üres kézzel. Mert ő is szerényen élt, megérezte, mi lenne nekem hasznos. Volt, amikor egyszerűségében fászládámra ülve csomagolta gyűjteményemet, az értékes és féltett tárgyakat, amelyeket postán nem mertem küldeni. Leveléből mindig nemes emberi szívét, Istentől telített lelkét éreztem ki. A Szentatya gratulációja boldoggá tette. Befejező mondata: „Tele van a lelkem Allelujával.” Felesége halálát közlő levelében hamisítatlan keresztény hite nyilatkozott meg. Mindig a lényegre érintette. Isten embere volt, az evangélium szerinti ártatlan gyermeki lelkülettel, amellett nagy tudós, óriási tudással. Szerény ember, akivel együtt lenni gyönyörűség. Magunkat sajnálom, mert lelkében felhalmozódott kincseit már nem tudja átadni a nemzetnek. De hitem szerint örülök, mert neki érdemes volt élnie.

+

— Nálunk Zágrábban országos ifjúsági találkozó volt a Benedek-év alkalmával. Oszszegyött a hivatalos jelentés szerint 5000 fiatal az ország minden tájáról. Okt. 25-én, szombaton délután volt a Veni Sancte, előadás a szent életéről és munkásságáról. Utána egy Taizéból jött pap beszélt. Ezt követte a közös agapé. Este 8-kor kezdődött a virrasztás három templomban. 11-kor szétszéledtek a gyerekek. Az itteniek befogadták őket otthonaikba, sőt vagy 50 család vendég nélkül maradt, annyi volt a lakásadó! Vasárnap 10-kor ünnepélyes körmenet volt a székesegyház körül, a gyerekek népviseletben, nagyon látványos volt. Harminc-egynéhány pap koncelebrált a zadari püspök vezetésével. A szentmise horvát nyelven folyt, de az olvasmányokat a nemzetiségi nyelveken olvasták, a hívek imájánál is a különböző csoportok vezetői álltak a mikrofon elé egy-egy kéréssel, a magyarok is. Felajánlásokkor ajándékaikat vitték az oltárra, pl. a bácskaiak az Alföld termékeit, a dalmátok bort; az egyik bácskai falu, Szelencse (egy egész buszt megtöltöttek!) nevében egy szlovák kislány szlovák nyelvű bibliát, sajtót, népi hímzést és kisseprőt nyújtott át! Délután a székesegyházban orgonahangverseny volt, a szemináriumban Joe, a taizéi testvér felelt a fiatalok kérdéseire, egy másik teremben a „cowboyok” — mint itt hívják őket — muzsikáltak villanygitáron. Este azután szétszéledt a jónép.

— Nov. 16-án, vasárnap kezdtük a missziót Felső- és Középpulyán (Ober- és Mitterpüllendorf, Burgenland), a nem nagyszámú, de buzgó magyar híveknek. Felsőpulyán reggel is volt mise közben keresztény tanítás azok részére, akik jöhettek. Esténként a mise közben beszéltem a híveknek, és míg a plébános folytatta a misét, engem átvittek a másik templomba; mire ott befejeztem a beszédemet, megjött az atya, misézett, én gyóntattam, és így 8 előtt pár perccel mindkét helyen mehettek haza a hívek, mert amúgy túl későre maradtak volna. A magyar misszió egybeesett a németajkú

hívek számára rendezett 3 hetes misszió utolsó hetével. Nov. 24-én átvittek Alsóorre (Unterwart), ott a másnapi Katalin-búcsún volt a bemutatkozó, egyben „bemelegítő” jellegű beszédem. A hét folyamán azután három este is találkoztunk 40—60 emberrel a falu három vendéglőjében, „hírverés és hívogatás” céljából, majd a fiatalokkal is. Családokat látogattunk, így pl. a cigánynegyed minden házánál voltunk. A misszió András-nap kezdődött. Minden este 7 órakor volt szentmise és a nagy missziós beszéd. Reggel 1/2 9-kor mise és tanítás főleg az idősebbek részére, akik este már nehezen jöhettek volna, és mint „házpásztorok” szabaddá tették a fiatalabbakat, hogy jöhessenek. Elsőpéntekre közel 40 helyen voltunk otthon gyóntatni, áldoztatni az öregeket, betegeket. Az esti mise után ott maradt egy-egy csoport, azoknak tartottam állapotbeli tanítást: édesanyák, édesapák, fiatalok, fiatal házások, végül a németajkiúk. A fiatalokkal a könyvtárteremben beszélgettünk szerda és szombat este (akkor a bécsi dolgozók is otthon voltak már) és még vasárnap de, a nagymise után is. Mivel Ausztriában dec. 8. Szeplőtelen Fogantatás napja ünnep, aznap délután fejeztük be a missziót beszéddel, áldással és a csodálatos éremmel kapcsolatos vetítettképes előadással. Utána roham mindenki haza, mert az osztrák tévé a gyönyörű Bernadette-filmet sugározta.

— [A gnesauai diakonisszáknál — vö. 47. számunkat — nemrég 8 napos szentignáci lelkigyakorlat folyt le, 3 katolikus vendég és a háziak részvételével. Benyomásaikat levélben foglalták össze:] Izgatottan vártuk augusztusban P. Nemeshegyit az „imádság házába.” „Váráson” különösen azt értjük, hogy imádsággal megyünk előbe a bejelentett vendégnek. Ebben az esetben különösen jó alkalmunk volt erre, mert már több hónappal előbb jelentkezett. Mikor aztán kiszállt az autóból, s olyan természetesen és szerényen felelt közeledésünkre, ez volt várakozásunk első tetőpontja. Előtte olvastuk egy könyvét és közben folyton csodálkoztunk, milyen egyszerűen, érthetően és mégis minden lényegét tartalmazóan tudja közel hozni az emberhez, hogy „mi a kereszténység.” /A könyv tit. megjelent németül is. Szerk./ Megsejtettük belőle, hogy élte végéig járja át szerzőjét az evangélium, és ez máris hidat épített köztünk. Valóban beigazolódtott ez a második tetőponton, az elmékedési pontokat adó órákban és egyéni beszélgetésekben. Nagy volt és ma is nagy az örömünk, s az elvetett mag kicsírázott. Mindig újból örömmel vesszük észre, hogyan munkálkodik egy-egy tőle való szó, összefüggéseiben megláttott teológiai tanítás bennünk, velünk, Krisztus főpapi imájának jegyében: „Hogy mindnyájan egyek legyének.” — Együttlétünk harmadik, legigazibb csúcspontja az eukarisztikus ünnepen való jelenlétünk volt, egyik nap magyarul, a másikon németül. Egyszer ott volt egy testvér is a Michaelsbruderschaftból, és ezt írta róla vendégkönyvünkbe: „Egy test Krisztusban! ez mindig újra a boldogító, vigasztaló élmény, ha fivérek és nővérek találkoznak.” Ennek az átélt valóságának erejében gondolkodni továbbra is szeretettel és hálával testvérünkre Krisztusban, P. Nemeshegyi Péterre és minden testvére.

— Két éve vándoroltam ki finn feleségemmel Finnországba. Itt a katolikus egyház gyakorlatilag teljesen megszűnt a reformáció következtében. Csak 1799-ben épülhetett a kelet-karjalai Viipuriban egy kis templom. Neve — Szt. Hyacinthus — mutatja, hogy a város katolikusainak túlnyomó többsége származását tekintve lengyel volt, hisz ő a lengyelek szentje. 1905-ben II. Miklós cár vallásszabadságot adott az egyházaknak. A finn katolikus egyház 1906-ban kapta első hazai papját. Helsinkiben akkoriban 300 különböző nemzetiségű „civil katolikus” lakott. Később a holland Jézus Szent Szíve rend két papja érkezett ide; egyikük, Buckx az ország függetlenné válása (1917. dec. 6.) után 1921-ben apostoli adminisztrátor, két év múlva püspök lett. Megkezdte munkáját finn földön a pétervári lengyel nővérkongregáció, majd a 2. világháború kitörése idején amerikai nővérek nyitottak napközi otthont és angol iskolát. Itt működnek még Jézus kis nővérei is. 1860-ban épült az első, 1954-ben a második katolikus templom a fővárosban. A katolikuság valóban maroknyi csak (kb. 2500) és soknemzetiségű. A hivatalos államvallás az evangélikus és az ortodox, azaz joguk van adószedésre (a bruttó

fizetés 1 %/o-a) és anyakönyvezésre. A többi kisebb felekezet, így a katolikus is, független az államtól, önfenntartó, és az anyakönyvezést a helyi hivatalok végzik. Az itteni katolikus egyház fiatalnak számít, nem rendelkezik messzi múltba visszanyúló, sok évszázados kulturális hagyományokkal. Magyar katolikus pap errefelé nem működik. Összesen 15 pap van az országban, ebből kettő finn. Magyarok vannak Jónéhányan, főleg asszonyok. Vallásos katolikus magyart egyet ismerek.

— Ritka bensőséges ünnepnek lehettünk résztvevői 1980. jún. 26-án. P. Ecker Jenő SJ pappá szentelésének 70. évfordulóját ünnepelte a szatmárnémeti Kálvária templomban, amelynek lelkészeként dolgozott. Most 92 éves, de az új latin breviáriumot mondja, ujjával kísérve betűit. A püspöki palota egy elkülönített szobájában szokott minden nap misézni. Lakótársa és gondviselője a 79 éves P. Schmidt. (Egy szót sem tud németül!) A nagy napon karosszékben vitte föl két ember a templom kapujáig vezető lépcsőfokokon. Hárman koncelebráltunk együtt magyarul, az állandó részeket pedig latinul mondtuk, mert ő így szokott misézni. Nagyon megható volt, amikor kettőnk közrefogásával végezte a felajánlást, majd ő mutatta föl átváltozáskor az Oltáriszentséget. Áldásnál nagyon kedvesen és elég hangosan köszönte meg a hívek jóságát és hűségét. Majd az áldás után egészen megrendítő jelenetek következtek. Az atyát a karosszékben levittük az oltár elé, és a hívők, fiatalok, öregek, papok, világiak virágcsokrokkal halmozták el, mindenki csókolgatta kezét, arcát, lábát, ruháját. Sokan letérdeltek és úgy csókolgatták. (Sok itt a görögkatolikus.) Ő meg csak kitérjesztette karjait feléjük, és amikor gyermekeket vittek oda, áldólag fejükre tette kezét. Szem nem maradt szárazon, ahogy ott ült híveitől körülvéve. Majd otthon, a lakásán következett részünkről is az üdvözlés. Fényképezés után búcsúzáskor még elénekeltük a Suscipét, majd megkérdeztem tőle, hogy érezte magát ezen az ünnepen. Csak ennyit mondott: „Mindezt szavakban elmondani nem lehet!” Én sem tudom visszaadni azt az örömet és boldogságot, amelyet valamennyien éreztünk. Jelen kellett volna lenni.

Zvekanović Mátyás szabadkai megyéspüspök febr. 25-én ünnepelte püspökké szentelésének 25. évfordulóját. A Szentatya levélben köszöntötte.

Acélmise. P. Ecker Jenő SJ 1980. jún. 26-án Szatmárnémetiben. Lásd Levelésládánkat! Ez év jan. 31-én elhunyt.

A Szentatya **dr. Csertő Sándor** prelátest a Hittani Kongregációban betöltött munkaköre mellett a Szent Péter bazilika kanonokjává nevezte ki. Gratulálunk!

Hibaigazítás. Kiss Balázs aranymisés paptestvérünk (l. 47. sz. 90. o.) nem Pákán, hanem **Páhi** községben működik. Elnézést kérünk!